

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

Aan de fractie van VOLT
de heer J.R.A. Ortjens

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Schriftelijke vragen inzake Europese
soevereiniteit en Maastrichtse democratische
controle omtrent gemeentelijk aankoopbeleid
BEHANDELD DOOR
FDE (Frans) Toonen

DATUM
2 maart 2026
Verzonden: 04-03-2026

BIJLAGEN
--

TELEFOONNUMMER
043 35

ONZE REFERENTIE
2026.00482

E-MAILADRES
Frans.Toonen@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE

Geachte heer Ortjens,

Onderstaand treft u de beantwoording aan van de schriftelijke vragen die uw fractie gesteld heeft.

Vraag 1:

Is het college zich ervan bewust dat de lokale democratie en de veiligheid van de gemeente Maastricht onder druk kunnen komen te staan wanneer gemeentelijke data wordt opgeslagen en verwerkt door technologiebedrijven die onder directe invloed vallen van de Amerikaanse uitvoerende macht (de president) en de Amerikaanse wetgeving?

Antwoord 1:

Ja. Het college is zich bewust dat het onderbrengen van gemeentelijke data bij aanbieders die onder niet Europese jurisdictie vallen, risico's kan opleveren voor de bescherming van gegevens, de bestuurlijke autonomie en de democratische controle. Dit betreft onder meer mogelijke toegang door buitenlandse overheden en onzekerheid over juridische rechtsbescherming.

Vraag 2:

Deelt het college de analyse dat dit risico wezenlijk anders is dan bij opslag en verwerking van data door Europese aanbieders die uitsluitend onder Europees recht en de democratische controle vallen van de Raad van de Europese Unie (waaronder de Nederlandse ministers) en het Europees Parlement (waaronder de Nederlandse Europarlementariërs)?

Antwoord 2:

Ja, het college deelt deze analyse.

DATUM
2 maart 2026

Vraag 3:

Kan het college uiteenzetten van welke technologiebedrijven de informatievoorziening en het interne contact binnen de gemeente Maastricht momenteel afhankelijk zijn (waaronder e-mail, documentbeheer, samenwerking en cloudopslag)?

Antwoord 3:

De gemeente Maastricht maakt op dit moment, net als nagenoeg alle Nederlandse overheden, gebruik van oplossingen van de grote Amerikaanse leveranciers. Binnen de IT-samenwerking van gemeenten, die door het college omarmd is, tijdens de Algemene Leden Vergaderingen van de VNG in respectievelijk juni en november 2025 (collectivisering digitalisering en Common Ground), wordt er door en voor gemeenten een zgn. soevereiniteitsscan ontwikkeld. De gemeente Maastricht heeft zich hiervoor aangemeld. In de loop van 2026 zal deze scan verder vorm krijgen. De planning voor oplevering ligt in de loop van 2026, maar exacte mijlpalen zijn nog niet vastgesteld.

Vraag 4:

Kan het college daarbij aangeven welke van deze bedrijven:

- a. Van Europese oorsprong zijn;
- b. Van niet-Europese, en met name Amerikaanse, Russische en Chinese, oorsprong zijn?

Antwoord 4:

De soevereiniteitsscan zal dit overzicht in kaart brengen. Op dit moment beschikt de gemeente nog niet over een gevalideerde lijst van leveranciers uitgesplitst naar herkomst. De scan moet dit inzicht later in 2026 opleveren.

Vraag 5:

In hoeverre wordt bij digitale aankoop en aanbestedingen expliciet meegewogen of leveranciers onder Europees dan wel niet-Europees, en met name Amerikaans, recht vallen?

Antwoord 5:

Het aanbestedingsrecht staat geen uitsluiting toe van ondernemingen die gevestigd zijn in landen die partij zijn bij de Government Procurement Agreement (de Verenigde Staten is lid van de GPA) of bij vrijhandelsakkoorden van de Europese Unie tenzij er sancties zijn opgelegd aan een land. Wel dienen inschrijvende partijen aan de gestelde eisen te voldoen die zijn opgenomen in een aanbestedingsprocedure zoals bijv. het voldoen aan privacy wet- en regelgeving en eisen met betrekking tot cybersecurity- en mensenrechtencriteria. Het niet voldoen aan de gestelde criteria kan uitsluiting tot gevolg hebben.

Bij elke inkoop en aanbesteding wordt als harde eis gesteld dat de ICT-infrastructuur van de webapplicatie in zijn geheel ondergebracht is in een datacenter binnen de EER of Verenigd Koninkrijk. Dit sluit overigens niet uit dat de eigenaar niet Europees is.

Vraag 6:

Heeft het college bij eerdere en lopende besluiten over digitale producten (zoals iPads, softwarelicenties en clouddiensten) expliciet overwogen welke democratische, juridische en geopolitieke afhankelijkheden hiermee worden aangegaan?

Antwoord 6:

Zie antwoord op vraag 5.

DATUM
2 maart 2026

Vraag 7:

Herkent het college dat het huidige gebruik van Amerikaanse platforms kan leiden tot langdurige vendor lock-in en structurele afhankelijkheid van een beperkt aantal Amerikaanse bedrijven?

Antwoord 7:

Ja. Het college onderkent dat het gebruik van Amerikaanse platforms kan leiden tot langdurige afhankelijkheden (vendor lock-in).

Vraag 8:

Deelt het college de analyse dat deze afhankelijkheid risico's met zich meebrengt voor:

- De digitale autonomie van de gemeente?
- De bescherming van persoonsgegevens van inwoners?
- De continuïteit van gemeentelijke dienstverlening bij internationale spanningen of handelsconflicten?

Antwoord 8:

Ja, het college deelt deze analyse.

Vraag 9:

Is het college bekend met:

- Het besluit van Frankrijk om Amerikaanse software bij de overheid uit te faseren?
- De ambities van Amsterdam om uiterlijk in 2035 volledig over te stappen op Europese systemen en clouddiensten?

Antwoord 9:

Ja. Het college is bekend met het Franse besluit om Amerikaanse software binnen de overheid uit te faseren en met de ambities van de gemeente Amsterdam om uiterlijk in 2035 volledig over te stappen op Europese technologie en clouddiensten.

Vraag 10:

Is het college bereid om, in lijn met het Frans-Amsterdams voorbeeld, als expliciete ambitie te hanteren dat Maastricht haar afhankelijkheid van Amerikaanse technologiebedrijven actief wil verminderen?

- Zo nee, waarom kiest het college ervoor om als Maastricht een andere koers te varen dan Frankrijk en Amsterdam?
- Zo ja, is het college bereid om deze Europese soevereiniteitsstrategie voor Q3 te delen met de gemeenteraad en deze ook als adviesdocument wil aanbieden voor de Zuid-Limburgse en Euregionale buurgemeenten?

Antwoord 10:

- De gemeente Maastricht werkt binnen bestaande landelijke samenwerkingsverbanden (zoals CIO beraad, Informatiemanagementgroep en VIAG) aan het verminderen van afhankelijkheden van grote buitenlandse leveranciers. Als individuele gemeente is de invloed beperkt; daarom is landelijke afstemming noodzakelijk om interoperabiliteit tussen gemeenten te behouden en gezamenlijke alternatieven te ontwikkelen. Een zelfstandige Maastrichtse strategie wordt daarom niet opgesteld; wel wordt aangesloten bij de landelijke aanpak, zoals toegelicht bij vraag 3.*

DATUM
2 maart 2026

- b. *De colleges van de andere Zuid-Limburgse gemeenten hebben ook ingestemd met de IT-samenwerking tijdens de ALV's van de VNG in 2025. Zij kunnen dus ook gebruik maken van de beschikbare structuren en informatie. Voor wat betreft de Euregionale buurgemeenten: Deze kennen ook hun eigen IT overheidssamenwerkingsverbanden, waar onderwerpen als soevereiniteit aan de orde komen.*

Vraag 11:

Is het college bereid om bij het opstellen van het nieuw aankoop- en vervangingsbeleid, waaronder de aanschaf van tablets, software en clouddiensten, expliciet prioriteit te geven aan:

- Europese leveranciers;
- Open source oplossingen;
- Systemen die volledig onder Europese wet- en regelgeving vallen?

Antwoord 11:

- en c: zie antwoord op vraag 6.*
- Open source oplossingen worden in toenemende mate kansrijker door de landelijke Common Ground ontwikkelingen. De Nederlandse Digitaliseringsstrategie beoogt dat binnen tien jaar circa 80% van de gemeentelijke applicaties open source gebaseerd en Common Ground conform is. De gemeente volgt deze lijn in haar aankoopbeleid.*

Vraag 12:

Welke concrete criteria worden momenteel gehanteerd bij ICT-aanbestedingen om:

- Afhankelijkheid van Amerikaanse aanbieders te beperken;
- Vendor lock-in te voorkomen;
- Europese alternatieven daadwerkelijk kansrijk te maken?

Antwoord 12:

Alle ICT overeenkomsten worden afgesloten onder de GIBIT voorwaarden. Deze bevatten onder meer een verplichte exitstrategie, waarmee risico's op vendor lock in worden beperkt. Daarnaast worden, zoals bij vraag 6 en 10 benoemd, eisen gesteld aan hostinglocaties en gegevensbescherming.

Vraag 13:

Is het college bereid om een concreet stappenplan op te stellen waarin wordt beschreven hoe Maastricht haar afhankelijkheid van Amerikaanse technologiebedrijven de komende jaren kan afbouwen?

Antwoord 13:

Zie antwoord op vraag 3 en vraag 10a.

DATUM
2 maart 2026

Vraag 14:

Acht het college het wenselijk dat de digitale ruggengraat van de gemeente Maastricht, en daarmee de lokale democratie en publieke dienstverlening, structureel afhankelijk is van Amerikaanse technologiebedrijven?

- a. Zo ja, waarom wordt die afhankelijkheid als acceptabel geacht?
- b. Zo nee, welke concrete keuzes en ambities verbindt het college hieraan, en op welke termijn?

Antwoord 14:

- a. *De huidige afhankelijkheid van grote Amerikaanse aanbieders is vanuit soevereiniteitsperspectief niet wenselijk. Tegelijkertijd zijn Europese alternatieven voor cruciale systemen momenteel beperkt beschikbaar, waardoor samenwerking binnen ketens en tussen gemeenten in de praktijk vaak Amerikaanse oplossingen vereist.*
- b. *Het college zet daarom in op landelijke programma's die gericht zijn op ontwikkeling van Europese alternatieven en het verminderen van afhankelijkheden op de langere termijn, zoals beschreven in de antwoorden op vraag 10 en 11.*

Hoogachtend,

Namens het college van burgemeester en wethouders van Maastricht,

Manon Fokke
Wethouder Financiën, Personeel & Organisatie, Burgerparticipatie en Lobby

Schriftelijke vragen